

UREDNIŠTVO IN UPRAVA: LJUBLJANA... KNAFLJEVA ULICA 8... TELEFON 62-23 DO 62-24

SLOVENSKI POROČEVALEC

INTEGRATNI ODDELEK LJUBLJANA... TELEFON 32-32 3-2... POSTNI CEKOVNI RAČUN V LJUBLJANI ŠTEV. 6-36601-1... OGLASI PO CENIKU... MESEČNA NAROČNINA 65 DIN

GLASILO OSVOBODILNE FRONTESLOVENE B NI JE

Ob 30. obletnici herojske Sovjetske armade

Vrhovni komandant oboroženih sil ZSSR J. V. Stalin

23. februarja mineva 30 let od obtoja slavne Sovjetske armade. Vsako leto na dan praznujejo vsi sovjetski narodi in z njimi napredujo ljudstvo sveta praznik armade, ki je bila rojena v veliki Oktobrski revoluciji in sta jo ustanovila velika učiteljica proletariata Lenin in Stalin...

Sovjetska armada je sicer še mlada, toda v teh tridesetih letih je postala najslavnejša, najizkušenejša in najmočnejša armada na svetu. Sovjetska armada se je kalila in dozorovala v težkih bojih s sovražniki ter rasla v nepremagljivo armado svobodnega delovnega ljudstva...

Sovjetsko armado preveča duh resničnega patriotizma, ljubezni do domovine, v kateri ni izkoriščanja človeka po človeku, do prve domovine socializma. Ko so leta 1941 nemški fašisti zahrbno napadli Sovjetsko zvezo, je generalissimo Stalin v svojem govoru 3. julija dejal:

„Veliki Lenin, tvorec naše države, je govoril, da morajo biti glavne lastnosti sovjetskega človeka hrabrost, pogum, neustrašnost v boju in pripravljenost boriti se skupaj z ljudstvom proti sovražniku naše domovine. Te odlične lastnosti boljševiki morajo postati last milijonov in milijonov vojakov Rdeče armade, naše Rdeče mornarice in vseh narodov Sovjetske zveze.“

Besede generalissima Stalina so postali milijoni sovjetskih ljudi in se po njih ravnali. V Veliki domovinski vojni so pokazali sovjetski ljudje primere množičnega junaštva, dokazali so, da nadaljujejo tradicije revolucije in borbe z interventi.

V Sovjetski armadi so bili ustanjeni vsemu svetu znani veliki heroji, kakor so junaki Putilovci in Zoja Kosmodemjanska, Stalingrad — mesto heroj — grobišče izbranih fašističnih enot, je postal za ves svet simbol največjega heroizma. Slavni zmagi pri Stalingradu je sledila zmaga za zmago. Sovj. armada, katere moč je stalno rasla, ni samo očistila svoje domovine fašističnih roparjev, temveč se je borila za njihovo dokončno uničenje in za osvoboditev drugih zasužnjelih narodov...

v njenem množičnem junaštvu, temveč predvsem tudi v njeni tesni povezanosti z ljudstvom, z zaledjem. Pod vodstvom velikega Stalina in Bolševijske partije je delavski razred Sovjetske zveze sijajno izvedel preselitev industrije v težkih vojnih razmerah iz ogroženih krajev in zgradil nove močnejše tovarne, elektrarne in hidrocentrale. Sovjetski delavci in kolhozniški so s svojim poritvovalnim delom v zaledju omogočili redno prekrbo Sovjetske armade in s tem njeno nezadržno prodiranje na zahod. Stevilni primeri, ko so delavci in kolhozniški kupovali iz svojih sredstev opremo in orožje, so nam dokaz ljubezni sovjetskega ljudstva do svoje armade.

Prvo in glavno gesto Sovjetske armade, kakor tudi borbe v zaledju, je vedno bila zvestoba delu Lenina in Stalina in svoji socialistični domovini.

V drugi svetovni vojni je Sovjetska armada pokazala, da je sposobna izvršiti nalogo, ki jo je od nje pričakovalo napredno in svobodno ljudstvo. Razbila je največjega sovražnika človeštva — nemški in japonski fašizem. Sovjetska armada je bila nada vsega zatiranega ljudstva. Njena borba in obstoj je dajala vsem narodom perspektivo sigurne zmage nad fašizmom, ona jim je dajala močno moralno in stvarno oporo za upor proti fašizmu.

S svojimi zmagami je omogočila evropskim narodom resnično osvoboditev in izgraditev močnih neodvisnih držav. Ljudstvo Jugoslavije, Poljske, Češkoslovaške in Bolgarije, ki je s svojimi silami sodelovalo v borbi proti fašizmu, je prav zaradi tega, ker je bila na čelu te osvobodilne borbe Sovjetska zveza in njena slavna armada, lahko vzelo svojo usodo v svoje roke.

Trideseto obletnico sovjetske armade proslavljajo jugoslovansko ljudstvo v dnevnih svojih borbe za gospodarsko izgradnjo domovine, za izvršitev petletnega plana, industrializacije in elektrifikacije. Dobro se zavedamo, da so borci Sovj. armade preživeli svojo kri tudi za našo svobodo, da so s svojimi žrtvami pomagali naši narodno osvobodilni borbi ter omogočili miren razvoj naše domovine — Federativne ljudske republike Jugoslavije.

Obletnico Sovjetske armade pa praznujemo tudi v obdobju borbe za utrditev mira. Na čelu te borbe je Sovjetska zveza, ki se je skupno z državami nove demokracije postavila najodločnejše po robu vojnim hufskam. Dokazala je, da je najboljši naslednjak v borbi za pravičen demokratičen mir in miroljubno sodelovanje med narodi. V teh pogojih je pred Sovjetsko armado važna naloga ohraniti priporjeni mir in s tem omogočiti sovjetskemu ljudstvu njegovo ustvarjalno delo. Zato je danes Sovjetska armada — budni čvar miru in ustvarjalnega dela svetovskega ljudstva — hkrati tudi močna opora vsem miroljubnim narodom sveta v njihovi težnji po miru, medsebojnem sodelovanju in nemožni izgradnji.

Zivelaj slavna Sovjetska armada — osvoboditeljica Evrope izpod fašističnega jarma in budni čvar miru v svetu!

Zivelaj generalni voditelj in vrhovni komandant Sovjetske armade, učitelj naprednega človeštva, organizator borbe za mir in miroljubno mednarodno sodelovanje — generalissimo Stalin!

Zvestoba načelom, določenih v Jalti in Potsdamu, temelj politike slovanskih držav

Izjava zunanjega ministra Stanoja Simiča po vrnitvi s konference v Pragi

Beograd, 21. febr. Minister za zunanje zadeve Stanoje Sinič je dal po povratku iz Prage sotrudniku Tanjuga tole izjavo:

Konferenca ministrov za zunanje zadeve Jugoslavije, Poljske in Češkoslovaške v Pragi je potekala v najbolj prijateljskem in najpristranejšem ozračju. Konferenca je končala delo v rekordno kratkem času dveh dni ne glede na obilico problemov, ki jih je reševala.

Naša javnost je bila pred konferenco izbrpno obveščena o vsem nemškem problemu in o stališču vlade FLR do tega problema. V tem je tudi moč naše ljudske demokracije. Zato za našo javnost v deklaraciji treh ministrov za zunanje zadeve ni bilo ničesar novega. Zavezniki so rešili ta problem v vojni na bojišču in so si tudi postavili načela, kako bo to uprašnje rešeno z mirovno pogodbo z Nemčijo. Ta načela so bila postavljena v Jalti in Potsdamu ter so zelo enostavna: enotna, demokratična, denacijirana in demilitarizirana Nemčija, ki je dolžna plačati reparacije v vojni

opustošenim državam in ki naj postane s preostalim industrijskim potencialom koristna članica skupnosti demokratičnih narodov.

Našim narodom je prav tako znano, da to uprašnje ni bilo rešeno niti do danes — tri leta po končani vojni. Znano jim je tudi, da se hočejo zapadni zavezniki na vse načine izogniti obveznostim, prevzetim v Jalti in Potsdamu, in da ni bilo uresničeno niti eno načelo, ki je bilo tam postavljeno. Nemško težko vojno industrijo na zapadu še nadalje upravljajo isti trušti, demokracija in denacijacija zapadne Nemčije še nista izvedeni, države, ki so v vojni največ trpele, ne prejema skoraj nikakih reparacij, ustvarjajo pa nekako „biconijo“ in „triconijo“, pri čemer vedno bolj razkosujejo Nemčijo, verjetno zato, da bi bilo med drugim mogoče izvesti razkovanje in bi bilo mogoče odvrtiti tako odgovornost za vojno kakor odgovornost za reparacije. Na političnem področju vodi vse to k oživljanju vseh fašističnih elementov v zapadni Nemčiji in svetu

in budi ideje revanše v Nemčiji. Vprašanje Nemčije, ki je vprašanje vseh zaveznikov, rešujejo na konferencah nekaterih skupin držav, pri čemer pa se ne ozirajo na vzhodne zaveznike, ki so v vojni največ žrtvovali in v njej največ trpeli.

Pred nami sta torej dve poti: Ali zvestoba načelom Jalti in Potsdama, na podlagi katerih smo se vojskovali in zmagali in ki bi nas privedla do demokracije in zavarovanja miru v Evropi ter na svetu, ali pa izdajstvo teh načel, kar bi nas privedlo do novih anšlusov in Monakov, k pojavi novih fašističnih režimov, nemiru in novim napadom.

Odlučno hodimo in bomo hodili po prvi poti. Naša deklaracija je to jasno povedala.

Resen opomin imperialističnim spletkam

Berlin, 21. febr. Berlinski tisk poveča veliko pozornost izjavam ministrov za zunanje zadeve FLR Jugoslavije, Poljske in Češkoslovaške na praški konferenci.

Dogodki, ki se sedaj razvijajo v zapadnih conah Nemčije, — piše »Tägliche Rundschau, — upravičeno vznemirjajo evropske narode. Praška konferenca je resen opomin tem imperialističnim spletkam in načrtom.

Evropski narodi, v prvi vrsti pa sosedi Nemčije, imajo dejanske razloge biti vznemirjeni, kajti vojni potencial v Zapadni Nemčiji še ni uničen, zavirana je izvedba demokracije, militarizem in nacizem pa sta si segle v roke.

Sedanje trpljenje evropskih narodov je posledica roparske politike nemškega imperializma, ki je pripravil svoj napad s pomočjo in podporo zapadnih imperialističnih sil. Danes poskušajo iste zapadne sile prebuditi nemški imperializem in spremeniti nemški narod v orodje pobudnikov zapadnega bloka.

Glavosi zaskrbljenosti, ki jih je bilo slišati na praški konferenci, so odsev vznemirjenosti evropskih narodov zaradi poskusa, da bi se Zapadna Nemčija spremenila v oporišče ameriške imperialistične ofenzive proti Evropi.

Politični položaj na Češkoslovaškem

Komunistična partija poziva vse ljudstvo, naj se združi v obrambo ljudske demokracije

Odstop ministrov narodno-socialistične, češke ljudske in slovaške demokratske stranke

Praga, 21. febr. (Tanjug). Včeraj popoldne so obvestili ministri narodno-socialistične, češke in slovaške demokratske stranke predsednika češkoslovaške vlade Klementa Gottwalda, da so predsedniku repu. dr. Benešu podali ostavke. Iz vlade so izstopili: podpredsednik sedanje vlade dr. Zenil, prosvetni minister dr. Štranc, pravosodni minister dr. Dřina, minister za zunanjo trgovino dr. Růpka — člani narodno-socialistične stranke; podpredsednik vlade msgr. Šramek, pošt-ni minister dr. Hala, minister za tehniko Jan Kopecký, minister za zdravje dr. Prochaska — člani ljudske stranke; podpredsednik vlade Kocvara, prometni minister dr. Gletor, minister za unifikacijo dr. Franek, državni tajnik pri ministrstvu za narodno obrambo Lichner — člani slovaške demokratske stranke.

Ker predstavniki socialnodemokratske stranke niso izstopili iz vlade, je predsednik vlade Klement Gottwald po sprejetem obvestilu obiskal predsednika republike zaradi preosnove vlade.

Ob tej priložnosti je objavil CK KP Češkoslovaške tale razglas: »Predsedstvo CK KP Češkoslovaške je proučilo na svoji seji dne 20. februarja nadaljnji razvoj sedanje politične krize ter je sklenilo opozoriti vse ljudstvo na neodgovorno ravnanje ministrov, predstavnikov narodnosocialistične, češke ljudske in slovaške demokratske stranke. Predstavniki navedenih strank niso prišli v petek na izredno sejo vlade, na kateri naj bi poročali notranji minister Václav Nosek o nekaterih vprašanih narodne varnosti in ki so postala izgovor za izredno ravnanje narodnosocialističnih predstavnikov. Na dnevnem redu te seje je bila izjava ministra za narodno obrambo armadnega generala Svobode o vojninski aferi v Mostu, načrti zakonov o davčnih olajšavah za kmetovalce in obrtnike, kakor tudi vrsta drugih važnih gospodarskih ukrepov. Predstavniki narodnosocialistične, ljudske in slovaške demokratske stranke so odgovorili, da se seja vlade, sklicana za petek, ni mogla vršiti, in da vlada že več kot 14 dni ni mogla opravljati svojih rednih poslov niti reševati najnujnejših zadev.

Medtem je postalo ozadje nemoralnega ravnanja predstavnikov nekaterih političnih strank še bolj jasno. Pokazalo se je namreč, da bi morali vplivni politični činitelji v obliki nesramnih izpadov proti SNB (oddelek narodne varnosti) prikrivati vojninske afere, ki zavzemajo doselej še neviden obseg in pričajo o široko zasnovani zaroti tuje in domače reakcije proti naši republiki. Nečuveno je dejstvo, da je osrednje glasilo narodnosocialistične stranke »Slobodne slovo« ime-novale odkrite volne ljudi, ki so zapeljani, in to v času, ko sta ne samo notranji minister Václav Nosek, temveč tudi ministar za narodno obrambo, armadni general Ludvík Svoboda, prisiljena objaviti izredne ukrepe v interesu očuvarjanja naše države pred poplavo vojnunov, poslanih z zapada, katerih delavnost je v zvezi z obnovljeno vojnisko službo tajnega nekkega generalnega štaba. Notranjepolitična kriza, ki so jo nepričakovano povzročile nekatere vladne stranke, nas je postavila ne samo pred nevarnost notranje zmede, temveč tudi pred nevarnost ogroženja republike po agentih in tujih reakcijah. Potrebno je obvestiti široke sloje našega ljudstva, da je razvoj političnega položaja postal zelo važen.

Grupiranje treh političnih strank: narodnih socialistov, češke ljudske stranke in slovaških demokratov, je ustvarilo odkrit protidemokratski, protijudski in protisocialistični blok, ki si je postavil za smoter, zrušiti ljudsko demokratično ureditvev in izročiti oblast združeni reakciji.

Iz celotnega delovanja predstavnikov narodno-socialistične, ljudske in slovaške demokratske stranke je bilo v zadnjem času že razvidno, da vodilni činitelji teh strank zapuščajo bazo Narodne fronte, poskušajo razbiti vlado in preiti na protivladno opozicijsko bazo, da bi vlado Klementa Gottwalda onemogočili delo in jo onemogočili, da izpolni ustvarjalni vladni program.

Tako premišljeno ravnanje treh združenih strank je doseglo svoj vrhunec s predložiljvo ostavke ministrov narodno-socialistične, češke ljudske in slovaške demokratske stranke. S tem dejanjem so se predstavniki navedenih strank postavili izven Narodne fronte, izven parlamenta, izven platforme vladnega

programa ter so zavzeli stališče opozicije.

Predsedstvo partije je vzelo na znanje ta položaj odkrite politične krize in se popolnoma strinja in potrjuje ravnanje komunističnih predstavnikov v vladi. Predsedstvo partije je sklenilo, naj se takoj mobilizirajo vse sile delovnega ljudstva okrog vlade Klementa Gottwalda, katera hrdo vztraja na svojem mestu in se je odločila, da bo do kraja branila sivar ljudske demokracije ter bo izvedla vse ukrepe, da se zagotovijo varnost, mir in red v državi.

Predsedstvo partije poziva v sedanjem resnem trenutku vse delovno ljudstvo mest in vasi — delavce, kmete, obrtnike in inteligenco, vse dobre Čehe in Slovake, naj se zberejo v čvrsto narodno fronto, ki bo varna opora vladi Klementa Gottwalda in ki bo zagotovila izvajanje vsega, kar zahtevajo interesi republike, ohranitev velikega dela narodne revolucije, zagotovitev nadaljnje normalnega razvoja in zagotovitev naših bratskih zavezniških odnosov s

Sovjetsko zvezo in slovanskimi državami.

Praga, 21. febr. (Tanjug) Takoj, ko se je sročila raznesla vest o ostavki ministrov narodno-socialistične, češke ljudske stranke in slovaške demokratske stranke, so delavci praških podjetij v poznih večernih urah dali duška svojim čustvom in so manifestirali na Vaclavskem trgu za enotnost delovnega ljudstva, vzklajkoč sindikatoma in njihovemu predsedniku Antoninu Zapotockemu, zahtevajoč novo vlado pod predstvom Klementa Gottwalda.

Ugledni kulturni delavci Moravske so objavili ob tej priložnosti razglas, v katerem nastopajo proti vsem poskusom, ki ogražajo pridobitve narodne revolucije. Razglas obsoja rušenje vlade in poziva državljane, naj še nadalje neomajno branijo ljudsko demokracijo in ustvarjalni program Gottwalde vlade. Razglas je podpisalo 33 kulturnih delavcev, med njimi tudi več vseučiliških profesorjev iz Brna.

AMERIŠKI SODNIK ZAGOVARJA STRELJANJE TALCEV IN PARTIZANSKIH BORCEV ZA SVOBODO

Zunanjepolitični komentar Tanjuga ob razsodbi v nürnbergski sodni razpravi proti nemškim vojnim zločincem

Nürnberg, 20. febr. Kakor poroča Associated Press, je ameriški sodišče v Nürnbergu izreklo razsodbo v sodni razpravi proti dvema nemškima maršaloma Wilhelmu Listu in von Weichsu ter 11 generalom zaradi zločinov, ki so jih zakrivilji med okupacijo v Grčiji, Jugoslaviji in Albaniji.

Maršal Wilhelm List, bivši poveljnik nemških sil v južnovzhodni Evropi, ki je odgovoren za pokolje v Kragujevcu, Kraljevu in drugih krajih, ter general Walter Kuntze sta bila obsojena v dosmrtno ječo, ostali generali pa na 7 do 20 let ječe, dočim so bili popolnoma oproščeni general Kurt v Geitner, bivši šef nemškega štaba za Srbijo, in general Hermann Foertsch, bivši šef štaba armadne skupine OE. Obsojenim vojnim zločincem so vračunaj v kamen čas, ki so ga prebil v preiskovalnem zaporu.

Beograd, 21. febr. Zunanje politični urednik Tanjuga piše:

Včeraj se je v Nürnbergu končala sodna razprava proti desetim izmed 127 vojnih zločincem, bivših poveljnikov nemških okupacijskih čet na Balkanu, ki so pobili na desetisoče in stotisoc nedolžnih prebivalcev Jugoslavije, Grčije in Albanije. Ameriške sodne oblasti so bile več kakor milostljive do teh vojnih zločincem; Listu, bivšemu poveljniku nemških čet na Balkanu, ki je za vsakega padlega nemškega vojaka pustil postreliti po sto talcev, je bila rešena glava, dočim je bil znani zločinec general von Geitner, šef nemškega štaba za Srbijo, izpuščen na svobodo.

Ves potek sodne razprave, zlasti pa končni govor sodnika Charlesa Wenerstruma je pokazal, da žele ameriški imperialisti s takim izigravanjem pravice doseči mnogo bolj temne cilje, kakor pa je rešitev glav desetih vojnih zločincem, Sodik Wenerstrum je v svojem zaključnem zagovoru brezobzirno branil zločin napadalnosti in množičnega uničevanja prebivalstva okupiranih dežel. Napadačca je imenoval »nedolžni žrtve« ljudstva, ki se je z orožjem v roki borilo proti imperializmu in njihovim domačim po-

magalcem, ter je obrekoval borce za svobodo. Vse to je razvidno iz včerajnjega poročila, ki ga je ameriška agencija Associated Press objavila iz Nürnberga, ki pravi:

Osnova sodne razprave je bil umor talcev, toda obtoženi so se zagovarjali, da so bile te osebe partizanski borci. V razsodbi sodnika Charlesa Wenerstruma je rečeno: »Nemški vojniki so bili žrtve nepriskakovanih napadov sovražnika, ki ga niso mogli dovesti do odkritega boja. Napravljanje zasedb nemškimi četam je bila navadna praksa. Nemške vojake so pogosto mučili in pobijali. Ujeti člani nelegalnih čet niso imeli pravice, da bi ravnali z njimi kakor z vojnimi ujetniki. Proti obtoženim se ne more pravilno navesti nobena obtožba za pobjenje takih ujetih članov sil odpora. Ustrele je bil edini način, s katerim se je mogla kakšna vojska zavarovati pred taktično napadanja take oborožene sile. Za legalno borbo se smatra samo boj vojaškega osebja kakor države. Taka skupina ima pravico, da se ravna z njo kakor z vojnimi ujetniki, in se ne izpostavlja nobeni nadaljnji nevarnosti razen internaciji po zajetju ali kapitulaciji. Vsi znani zakoni pravijo, da se talci morejo jemati in postreliti zaradi vzdrževanja reda.«

Associa le: Press piše nadalje, da je »sodišče odklonilo vsako razpravljanje o vprašanju, ali je bila prisotnost nemške vojske na Balkanu že od početka nezakonita, in da ni važno, ali je bila invazija v balkanske dežele zakonita ali zločinska.«

Ta izjava pravnega zastopnika ameriške vlade kaže predvsem, da krši vlada Združenih držav Amerike sklope protihitlerjevske koalicije o kaznovanju vojnih zločincem, kakor krši brezobzirno tudi vse druge obveznosti, ki jih je prevzela na konferencah na Jalti in v Potsdamu. Obenem se mora poudariti, da ta izjava ni slučajna. Ona pomeni logičen in preračunan zaključek sedanje zunanje politike Združenih držav Amerike. Sodnik Wenerstrum je v svojem govoru ogverjal razloge in končne cilje sedaj-

nje ameriške zunanje politike. Politika Trumanove doktrine in Marshallovega poročila, ki ga je ameriška agencija Associated Press objavila iz Nürnberga, ki pravi:

Osnova sodne razprave je bil umor talcev, toda obtoženi so se zagovarjali, da so bile te osebe partizanski borci. V razsodbi sodnika Charlesa Wenerstruma je rečeno: »Nemški vojniki so bili žrtve nepriskakovanih napadov sovražnika, ki ga niso mogli dovesti do odkritega boja. Napravljanje zasedb nemškimi četam je bila navadna praksa. Nemške vojake so pogosto mučili in pobijali. Ujeti člani nelegalnih čet niso imeli pravice, da bi ravnali z njimi kakor z vojnimi ujetniki. Proti obtoženim se ne more pravilno navesti nobena obtožba za pobjenje takih ujetih članov sil odpora. Ustrele je bil edini način, s katerim se je mogla kakšna vojska zavarovati pred taktično napadanja take oborožene sile. Za legalno borbo se smatra samo boj vojaškega osebja kakor države. Taka skupina ima pravico, da se ravna z njo kakor z vojnimi ujetniki, in se ne izpostavlja nobeni nadaljnji nevarnosti razen internaciji po zajetju ali kapitulaciji. Vsi znani zakoni pravijo, da se talci morejo jemati in postreliti zaradi vzdrževanja reda.«

Dne 30. januarja je krenil iz Bardume v vas Grebeni monarhofašistični bataljon pod poveljstvom dveh ameriških poveljnikov, izmed katerih je bil eden major. Ko so prišli v vas, so monarhofašisti po odredbi tega ameriškega majorja zbrali prebivalce in pred njimi ustreli ranjenega borca Demokratične armade, ki so ga zajeli.

Ta ameriški oficir je izvršil v Grčiji zločin, kakršne so še pred tremi leti izvrševali nemški oficirji, — taid, ki so se zagovarjali pred sodiščem v Nürnbergu, — v Grčiji, Jugoslaviji in Albaniji. Da bi pred svetovno javnostjo opravil svoje današnje in bodoče zločine, so zastopniki ameriškega imperializma prisiljeni, da branijo zločine hitlerjevske vojske z Göbbelsovimi besedami.

S tem izigravanjem pravice v Nürnbergu so ameriški oblastniki dosegli samo eno, razkrinkali so sami sebe pred svetovno demokratično javnostjo kot branitelje zločinov nemškega imperializma in kot njegove naslednike v težnji, da bi zaslužili svet.

Ob tridesetletnici Sovjetske armade

Bitka z nemškimi roparil pri Pskovu — dan roistva Sovjetske armade

Iz poveljnikove naredbe oddelkom pskovske avantgarde

Marca, 1918. leta Ponoci med 23. in 24. februarjem so alarmne sirene petrograjskih tovarn pozvale k orožju vse zavedne državljanke, vse idejne borce za Sovjetsko republiko, vse branilce pridobitve revolucije. Na poziv sovsjetke oblasti so začeli prihajati na železniške postaje oddelki borcev, ki so trdno odločeni, da s svojimi prsni obranijo prestolnico. Prvi je prispel na varšavsko postajo Prvi rdečearmijski polk, nato šest tukumski polk, Drugi mitraljski rezervni polk, baterija Mihajlovske topničarske šole, rdečearmijski tovarne »Rosenkranc« in »Vulkan«. Vse so brž napotili proti Pskovu. Te enote so ustvarile jedro Pskovskega odreda, kateremu so se po potrebi priključile številne nove enote, med njimi: rdečearmijski šlesburško-kronštatskega rajona, putilovci, rdečearmijski tovarne »Rječnik«, »Volčje krdelo«, »Trejni rezervni pešpolk, rezervni polk metalcev ognja in kemičarjev, ki je v kritičnem trenutku sklenil, da se vrstvi med navadne borce, ter eskadro Devetega rezervnega konjeniškega polka.

V odred so pričela prihajati tudi tehnična sredstva: oklopni vlaki, oddelki za zvezo, kronštatski mimerji, mimerji-železničarji, biciklisti in motociklisti. V nenavadno kratkem času je bil formiran in organiziran odred, majhen po številu bajonetov, vendar močan po duhu in zavestni odločnosti borcev, ki je hrabro prešel pot nemških tolpan. Ze prvi, za nas uspešni spopadi s sovražnimi izvidniki pri vasi Černjakovicah in Jahnovem so Nemcem pokazali, da

je njihovo zmagovalno napredovanje končano in da se bodo poslej morali boriti za vsak korak in bodo morali vsako ped zemlje zalivati s svojo krvjo. Odpor pskovskih oddelkov, na katere so nepričakovano trčili Nemci, jih je primoral, da so ustavili nadaljnje napredovanje, razen tega pa so bili brezvestni roparji po vrsti praske z bojevitih spopadov pri vajah Černjakovicah, Ugljah, Jahnovem in drugod, kjer so naši oddelki zajeli mnogo mož, biciklov, orožja in streliva ter sestrelili dve sovražni letali, primorali umakniti svoje izvidnice proti Pskovu.

Naši oddelki so zasedli pas ozemljat pred nemškimi stražami in so v treh tednih opravljali težko stražarsko službo ter energično patrolirali in budno spremljali vse akcije sovražnika, pri čemer so bili pripravljani, da se mu v primeru napada postavijo odločno po robu. V tem kratkem obdobju so si mnoge enote priborile velik in trajen ugled — v Pskovskem odredu vsi poznajo vztrajnost, železno disciplino in natančno izvrševanje nalog pri šlesburško-kronštatskih in Putilovskih rdečearmijskih, gibljivost, čvrsto strnjnost in pripravljenost na najbolj tvegane akcije »Volčjega krdela«, požrvalno delovanje oklepnega vlaka in njegovih izvidnikov, visoke borbene vrline rdečearmejecov, železno natančnost in duhapravost Letoncev-Tukumcev.

V tem obdobju so vsi vzajemno tekmovali z namenom, da bi čim več doprinesli k obrambi Sovjetske republike, k zmagi revolucije.

Topničarski opazovalec poveljuje ogenj

Lenin in Stalin v razgovoru z rdečearmejci

E. Dolmatovski, pesnik, udeleženec velike Domovinske vojne:

Petletnica stalingrajske zmage

Videl sem vse etape te bitke in hotel bi se enkrat spomniti, kako so se zadržali v Stalingradu sovsjetki vojaki in kako se je ves svet navduševal ob hrabrosti Stalingrajamov. Fronta je bila v mestu ali točneje povedano, v onih ruševinah, ki so bile do nedavna divno mesto. To je bil mali kosček zemlje, ki so ga branili herojski junaki Čujkova, ki jih je pozneje po srečnem naključju in pravičnem razvoju doletela naloga, da jurišajo na središče Berlina.

V smeri, ki se je v poročilih označevala »severnozapadno od Stalingrada«, so se vodile borbe v širokih valovitih donskih stepah. Tudi to je bila borba za Stalingrad. To sta bila dva odseka borbe, ki bi se mogla imenovati po imenih velikih ruskih rek: Volga in Don.

Borci Volge so se držali v Stalingradu. V uličnih borbah so dokazali, da se znajo braniti in napadati. Zdi se mi, da v Stalingradu sploh ni bilo posameznih podvigo — vsa borba je bila enotna, en sam stalni podvig. Vojaki Stalingrada so bili orjaki Volge.

Borci Dona, ki so se borili v stepah, so dolgo zavračevali in zadrževali nemške sile, usmerjene proti Stalingradu ter prevzemali nase udarce, ki so bili namenjeni Stalingradu.

Zapomnil sem si dekle-vojaka, ki je kot prostovoljec vstopila v vrste armade. Klicali so jo za Galjo Koroljovo. Pred vojno, ko je bila še skoraj otrok, je snemala za film. Napovedovali so ji bodočnost odlične filmske igralke. V vojski je bila postavljena za bolničarko. Toda ona je zahtevala strojno in je sodelovala v vseh borbah kot strelec. Bila je vitka in nežna, toda borila se je kot orjak ter je padla na Donu pri obrambi Stalingrada.

Borci Volge in borci Dona drug drugega niso videli. Ločila jih je skupina nemških čet, ki so ogroženo napadale Stalingrad. Mi, pisatelji in dopisniki, smo imeli srečo; bili smo pri borcih Dona in smo od njih po ovinku, ko smo dvakrat prekorčili Volgo, prihajali v mesto, kjer je bila vsaka ped zemlje v plamenih. Borci Volge in borci Dona so bili kakor dve roki, ki sta stiskali nemške čete v jekleni obroč. Konec januarja ob izidu bitke sta se ti dve roki strnili v krepkem stisku.

Tea dne sem bil v Stalingradu. General Rodimcev mi je ponudil, da grem na borbeni položaj. Vsa ta pot je merila kakih 500 m čez ruševine leš in po rovih, izkopanih skozi kleti. Prispeli smo do borcev, ki so vodili borbo. Znano je bilo, da vojaki donske fronte, ki so prodirali od Dona proti Volgi, to je z zapada proti vzhodu, uspešno bijejo sovražnika. Naenkrat se je z nemške strani razlegal krepki ruski »Ural«

Stalinov telegrafist pripoveduje

Leta 1940 sem bil v svojem štiriindvajsetem letu povisan v častnika. Takrat sem prvič letel z letalom. Ko je izbruhnila vojna, sva bila z ženo v Kijevu na dopustu. Nameravala sva obiskat mojo mater v rojstni vasi v kijevski oblasti. Toda do tja nisva več pršla; vojaška dolžnost me je klicala v Moskvo.

Imenovani ste za telegrafista v glavnem stanu, ki je deljal major Pavlov. »Pomnite, da je to odgovor-na, kakor tudi častna naloga.«

»Zavedam se tega, sem mu odgovoril z drhtečim glasom.« »Napel bom vse svoje sile, da bom svojo nalogo vestno izpolnjeval.«

»Delali boste pri aparatu, na katerem bo govoril Stalin!«

Do dobra sem bil izurjen v tehničnem znanju in prav nič v zadregi, da bi svoje odgovorne naloge ne mogel izpolniti. Čutil sem, da ne morem pogrešiti niti za las.

»Zdaj se bodo torej izpolnile moje sanje,« sem si mislil. »Ali mi bodo prav zares zaupali mesto, o katerem sanjajo milijoni sovsjetških ljudi?«

V glavnem stanu sem dobil sobo v drugem nadstropju. Bila je preprosta soba: miza za telefonske aparate, dva stola, velika miza za zemljevide in divan, kjer sem se mogel utrujen spočiti.

Dobil sem izvrstno telegrafsko napravo leningrajskega izdelka. Nemu-doma sem napravov namestil in jo temeljito preizkusil.

Popoldne sem dobil ukaz, naj vzpostavim zvezo z eno naših front. Bil sem tako razburjen, da se še danes ne morem domisliti, katera izmed naših front je bila. Ze po nekaj minutah se mi je posrečilo dobiti zvezo. Medtem je že vstopil Stalin. Takrat še ni nosil uniforme, občešen je bil v sivo obleko. Bil je tak, kakršnega sem videl na slikah in kakršnega sem si predstavljal v resnici.

Javil sem se: »Telegrafist glavnega stana, poročnik...« Stalin me je pogledal, mi segel v roko in me pozdravil. V obrazu je imel droben očetoški nasmeh. In prav ta nasmeh je vtil vame poguma in mira. Ta trenutek sem občutil, da bom posel lahko delal popolnoma mirno.

Stalin me je prosil, naj ga javim. Povprašal je po položaju na frontah. Potem je vstal in stopil k mizi, kjer so bili razgrnjeni zemljevidi. Sklonjen nad zemljevide je proučeval položaj. General Vasiljevski je Stalinu podrobno razlagal položaj na fronti. Koj nato mi je pričel Stalin narekovati povelja za fronto. Slo je za dovoz novih čet in premeščanje armad, prav poseben poudarek pa je bil v svarilu pred sovražnimi akcijami. Stalin je narekoval počasi in zasledoval, kako telegrafično prenašam njegove besede. Njegov način govora in narekovanja me je nenavadno presenetil.

Vsa tista leta, ko sem delal v glavnem stanu, sem neprestano občudoval Stalinovo jasno in vsakomur razumljivo govorico. V njegovih stavkih ni bilo niti ene odvisne besede. Vsaka misel je bila jasno in ostro izražena. Zapomnil si je najbolj zamotana imena vaš, mest rek in jezer ter jih pri narekovanju navajal, ne da bi se kdaj koli ozrl na zemljevid.

Vsa navodila, ki jih je dajal, niso bila samo jasna, ampak tudi izdelana do najmanjše podrobnosti in točnosti. Navajal je posamezne armadne skupine, imenoval imena posameznih poveljnikov in vedel za naloge vsake skupine. Stalinov spomin je bil presenetljivo oster. S posameznih odsekov fronte si je zapomnil prav aherno podrobnost. Kadar se je pri narekovanju pojavilo zares zamotano ime, ga je Stalin napisal na listek ter mi ga izročil.

Cestokrat sem dobil ukaz, naj vzpostavim zvezo pozno ponoči ali v zgodnjih urah. Med vojno je bil Stalin skoraj nepretrgoma v stiku z vsemi frontami od Črnega do Belega morja. Tako sem bil z njim v stiku prav vsak dan ter sem z občudovanjem spremljal njegov nadčloveški

napor za obrambo domovine in zmago nad sovražnikom.

S Stalinom so često prihajali tudi Molotov, Vorosilov, Malenkov, Kalinin in Mikojan. Najusodnejši so bili dnevi v oktobru 1941. Takrat so stali Nemci pred vrati Moskve, mi vsi pa smo z upornim zaupanjem zrli v Stalina.

Nekega dne je vstopil Stalin z višjim častniki v mojo sobo. Zdel se mi je utrujen, toda v njegovih očeh je sijal njegov ljubeznyi in dobrodušni nasmeh. Bil je popolnoma miren, da je vsakomur vzbuja nemajno zaupanje.

Prosil me je, naj ga zvežem z maršalom Zukovim in Rokosovskim. Oba sta mu prikazala težak položaj na fronti. Stalin jima je dal navodila za novo razvrstitev vojaških sil, dovoz rezerv in stratežne operacije. Tokrat je s pogledom ostro sledil vsaki moji kretnji na telegrafski napravi.

To je bil oni zgodovinski razgovor. Stalin je svojim maršalom napovedoval bližajočo se odločilni obrat. »Vsa povelja bodo izpolnjena.« mu je odgovoril maršal Zukov, »vse sile bomo napeli do skrajnosti, tovariš Stalin!«

»Želim vam popoln uspeh!« mu je vzkliknil Stalin.

Tudi poslej sem še nekaj časa spremljal s fronte težka poročila. Toda vedel sem, da se bo Stalinov načrt uresničil in da bo sovražnik zanesljivo poražen.

Posebno živo mi je ostal v spominu razgovor, ki ga je imel Stalin s Stalingrajsko junako posadko. Nemci so si utrlj pot do Volge. Stalin je pozval zastopnika poveljnika glavnega štaba maršala Voronova, naj mu poda popolnoma točno sliko o položaju. Poročilo je bilo pretresljivo: severno od Stalingrada stojijo Nemci na Volgi.

Tedaj sem videl in spoznal Stalina kot rojenega vojskovodjo. Dajal mi je povelje za poveljanje, imenoval poveljnika in vojske enote, določal razvrstitve in stratežne točke, s katerih je treba pričeti protinapad. Po njegovem načrtu je bilo treba napasti sovražnika z juga, in sicer tako, da bu odrezan od svojega zaledja ter mu bo zaprt usko. Ta takrika, ki je bila naglo in točno izpolnjena, je resila usodni položaj, nemški načrt se je do kraja izjalovil.

Podoben je bil razgovor, ki ga je imel Stalin z Zdanovom v obkoljenem Leningradu. Mesto je bilo v izredno težkem položaju, ljudje so dobivali dnevno samo po 150 gramov kruha. Stalin je izdal povelje za preskrbo Leningrada z letali. Z naslednjega dne je Leningrad sporočil, da so priletela letala in da se je položaj v preskrbi znatno izboljšal.

V glavnem stanu smo delali nepretrgoma podnevi in ponoči. Legel sem vedno šele takrat, ko je Stalin končal svoje delo. Natančno in najbolje med vsemi vem, kako naporno so delali vsi naši voditelji, zlasti takrat, kadar so pripravljali nove načrte. Stalin je delal vse noči do jutra. Opoldne pa je bil že zopet pri delu. Vedno je bil miren in odločen. Močno pa je med vojno osivel in v obraz so se mu zarisali vidni znaki utrujenosti. Vedno je bil ljubeznyi in tovariški. Čestokrat me je vprašal, kako se počutim ter mi svetoval več počitka in svežega zraka.

To je največjezi dokaz Stalinove veličine, tega največjega prijatelja in tovariša vseh malih ljudi. Kljub nadčloveškemu skrbem zaradi fronte je vedno našel dovolj časa tudi za svoje sodelavce. Z isto skrbjo je bdela nad civilnim prebivalstvom in nad svojimi rdečearmejci na frontah.

Molotov je v enem svojih govorov dejal: »Stalin je naša sreča! Za nas je prav zares sreča, ker imamo Stalina. Njemu smo dolžni največje priznanje za zmago. Njegova železna volja, nepopustljiva odločnost in genialnost nam je nezmojlivo pokazala pot do končne zmage.

P. Trojanovski

Po vojni

I. Maja 1945. leta sta se v okolihu nemškega mesta Thorgaua sešli dve diviziji, sovsjetska in ameriška. To srečanje je obetalo skorajšnji konec vojne, zato so ga dostojanstveno praznovali. Komandant sovsjetske divizije je povabil ameriške častnike na svečano kosilo, drugi dan pa je bila velika skupina sovsjetških častnikov povabljena h komandantu ameriške divizije.

Med njimi je bil poročnik Kožahmetov, poveljnik voda težkih metalcev min. Crni lasje, temen širok obraz, oblika oči in oči same, črne kakor ognje, vse to ga je napravljalo prav posebno opazljivega med našo delegacijo. Morebiti zaradi tega zli pa morda tudi zato, ker je bil edini poročnik, ki še pred kosilom pristopil k njemu zamorec, mu ponudil veliko črno roko in mi rekel po rusko:

»Poročnik ameriške vojske Pol Smithson.«

Nova znanca sta se pričela pogovarjati in sta ves čas do kosila prebila skupaj. Izkazalo se je, da sta oba v civilnem poklicu učitelja in da sta oba poslala na fronto 1943. leta. Pol Smithson je prav tako kakor Kožahmetov poveljeval v svoji armadi vodu metalcev min.

»Zanimivo naključje,« je pripomnil Kožahmetov.

»Res sreča, da sva se srečala...« Pogovarjala sta se po rusko in angleško in vprašanja so se nenehno vrstila.

»Odkod pa ste po rodu?« je vprašal Amerikan.

»Iz Cimkenta,« je odgovoril Kožahmetov.

Smithson je vzkliknil:

»Cimkent, Kazahstan, Srednja Azija! Vem, bral sem...«

Pa vi?« je vprašal Kožahmetov.

»Iz mesta Charlottea...«

»Poznam, bral sem,« mu je segel v besedo sovsjetski poročnik. »Država Severna Karolina, blizu reke Santee...«

Na prošnjo novega znanca je Kožahmetov pripovedoval o svojem življenju pred vojno. Njegov oče je bil pastir pri bogatem kazahskem baju. 1925. leta je odšel od baya in stopil kot navaden delavec v službo na železniški postaji Arisu, medaleč od Cimkenta. Tam se je naučil pisati in brati in se je vrnil v svojo rojstno mesto na delo. V Cimkentu je Karim obiskoval šolo. Iz vse rodovine Kožahmetovih je bil Karim prvi, ki je stopil v mestno ljudsko šolo.

»Pred revolucijo,« je pojasnil Kožahmetov, »ni bilo ne v Cimkentu ne v drugih mestih Kazahstana šole za Kazahce... Carska oblast nas je imela za divjake in je z nami kot takimi ravnala. Sovjetska oblast pa nas je napravila enakopravne z Rusi, Ukrajinci, Gruzinci. Mi Kazahi se vzpenjamo po lestvi življenja... Zdaj imamo vse: Industrijo, kolhoze, lastno književnost, lastno glasbo, svoje šole in univerze, svoja gledališča, svoje ceste, svojo vlado...«

»Razumem, razumem, pri vas je socializem,« je rekel Pol Smithson.

»Dokončal sem srednjo šolo,« je nadaljeval Kožahmetov, »in sem želel oditi v Moskvo na univerzo...«

»O, prekrasno!« mu seže v besedo Amerikan.

»Moje oče je ta čas delal kot mojster v kovinarski industriji, v tovarni, kje je bila po petletnem planu zgrajena v Cimkentu. Odobril je moj sklep in me po-

spremlil v Moskvo... Na vsehčilišču so mi rekli, da se je na fakulteto za zgodovino priglasilo zelo mnogo kandidatov in da bodo sprejemni izpiti. Čutil sem se docela pripravljena in sem vložil prošnjo. Pri sprejemnem izpitu sem odzval boljše kakor mnogi moji vrstniki...«

... Postal sem študent. 1939. leta sem dovršil univerzo in nasvetovano so mi, da bi ostal v Moskvi... Vzljubljen sem Moskvo, zelo mi je bila všeč. Ampak tudi rojstno mesto imam rad. In zato sem se vrnil domov v Cimkent... Do pričetka vojne sem bil v Cimkentu ravnatelj srednje šole. A moj oče je dovršil večerni tehnikum in je delal kot podnevni inženir električne centrale v tovarni. Takšno je moje življenje, dragi Pol. Doma imam očeta, ženo in dvoje otrok... V Cimkentu me pričakujejo, po zmagi se vrnem tjakaj...«

Pa je izpovedal svoje življenje tudi Pol Smithson.

»Zamorec sem,« je rekel in vzdihnil. »Zamorec, Karim, pa je v Ameriki težko živeti... 1922. leta je izdihnil moj oče pod roko belih banditov, mene pa je vzgojil starejši brat, Nobentih pravic nismo imeli, pa sem vendar dovršil zašeno šolo za črnce...«

Bil sem učitelj... Brez svobode je hudo, brez svobode ni življenja in moje življenje je bilo bolj bedno životarjenje kakor življenje. Nabral sem si znanja, naučil sem se vsakega ruskega jezika, znam govoriti francoski, španski, nemški... Bral sem Tolstoja in Zolaja, bral Goetheja in Shakespearea, poznal Byrona in Cervantesa. Pa kaj velja vse to pri zamorcu! Ima črno polt in ga lahko pobije vsak belopolti neplemen potep... Mene so 1939. leta zajeli na ulici rojstnega mesta trije takšni bel postopci in me neusmiljeno pretepli. Potem so nam sodili. Kriv sem bil jaz, ne oni. Sedel sem v zaporu...«

Za trenutek je obmolnil. Kožahmetov se ni upal prekiniti ta teški mučni molk.

»Ampak veš, Karim,« je rekel Pol glasneje kakor prej »zdaj se bo v naši državi marsikaj spremenilo. Vojna je našo državo marsičesa naučila in zdaj nihče več ne verjame, da bi pri nas spet preganjali črnolase... V to verjamem, za to sem se boril...«

Tedaj sta k poročniku pristopila dva generala, sovsjetski in ameriški. Sovjetski general je trčil s Polom in Karimom in jima rekel:

»V imenu prijateljstva, tovariša! Ameriški general je trčil s Kožahmetovim in odstopil. Pol se je prav tako obrnil, kakor da ni opazil svojega generala.

Ob štirih zjutraj so se sovsjetski častniki poslavljali. Pol in Karim sta si s pisala številko svojih vojaških poš in se ločila.

II. V pričetu 1947. leta je bil poročnik Karim Kožahmetov demobiliziran in se je vrnil v svoj rojni Cimkent. Na postaji ga sprejeli družina, tovariši in bivši učenci. Vnovič je postal ravnatelj srednje šole, poleti pa je prepotoval Kazahstan, da bi si ogledal, kako se je v vojnem času spremenila njegova domovina.

Tri leta niso dolga doba, a kako krepka, kako plodovita so tri sovsjetska leta v sovsjetski domovini!

Kožahmetova je očarala prestolnica Alma-Ata. Spominjal se jo je kot hite, snežnega mesteca, zbitega ob znožje visokih planin. Zdal se je pred njegovimi očmi razgrnilo veliko industrijsko mesto. Stopal je po šuminih ulicah in ni mogel prešteti vseh novih hiš. Poznavjali so tramvaji. Po asfaltu so tihno drseli tro-

lejusli. Na periferiji so se dimili visoki dimniki cele vrste novih заводov in tovarn.

Karimna so očarala kazahska polja in livade. Polja so se razširila in na njih je bilo zdaj mnogo traktorjev in kombajnov. Na pašnikih so se pasle črede ovac, krav in konj. Kmetijstvo in živinoreja sta v Kazahstanu med vojno zelo napredovali.

Poznil 1947. leta je bil Karim Kožahmetov izvoljen za poslanca Vrhovnega sovjeta Kazahske SSR. Branil je disertacijo iz zgodovine svoje domovine in postal kandidat zgodovinskih ved. Polet se je Karimu rodila hčerka.

In isto poletje se je Karim spomnil srečanja s črnecim pri nemškem mestu Thorgauu in mu je napisal pismo.

III. V oktobru lanskega leta je prišlo pismo iz daljnega mesta Charlottea, ki stoji v državi Severni Karolin. Prispelo je na vojaško pošto oddelka, v katerem je med vojno služil poročnik Karim Kožahmetov.

»Dragi in srečni moj tovariši! — je pisal Pol Smithson. »All se spominjate tistega kosila pri našem divizionarju blizu Thorgaua, kjer sva se spoznala? All se spominjate, kako je vaš ruski general pristopil k nama in nama rekel tri prijazne ruske besede? Ali se spominjate, da ameriški general ni hotel z mano srkniti požirka whiskeyja? A to je bil prvi in neznanj udarec po lužnjaku, ki so se razvijale v moji domišljiji po zmagi nad Nemci!...«

... Ko sem bil leta 1945. demobiliziran, mi niso dovolili, da bi na ladji potoval v drugem razredu. Črnec ne more potovati z belci... V New Yorku so me pogajali iz bara. V baru, kjer se zabavajo belci, ni prostora za črnce!...

Dve državi, dve ustavi. In kako različne človeške usode! (Krasnaja Zvezda)

MESTNI ODBOR OSVOBODILNE FRONTI V LJUBLJANI bo prazno v ponedeljek 23. februarja ob 20. v veliki muški dvorani

proslava 30 letnice Sovjetske armade

SPORED:

- Himni. Govor. M. Kozina: Bela Krajina (izvaja orkester Slovenske filharmonije, dirigent M. Kozina). Kajuh: Sovjetskim herojem (recitira S. Miklavc). D. Šostakovič-A. Hačaturjan: Pjesma Crvene armije. A. Novikov: Marš artilerije (izvaja mladinski zbor ob spremljevanju harmonikarskega zbora pod vodstvom J. Kuharja). O. Zupenčič: Pozdrav osvoboditeljem (recitira S. Razpotnik). A. Novikov: Zmagoslavna kantata (izvaja moški zbor ob spremljevanju godbe JA, dirigent R. Gobec).

Vstop prost!

MESTNI ODBOR OF LJUBLJANE

S 1. MARCHEM SE ZAČNE SKLEPANJE POGODB ZA PRIDELOVANJE SEMEN

Vprašanje semen je eno izmed osnovnih vprašanj napredka našega kmetijstva. Razumljivo je zato, da smo se takoj v začetku našega pospeševanja kmetijstva mislili na to, kako se bomo založili z zadostnimi količinami dobrega semena. Da ne bomo več odvisni od inozemstva, smo se odločili, da ga bomo, kolikor nam dopuščajo naravni pogoji, sami pridelovali.

Zaradi temeljne važnosti semen zahteva plansko gospodarstvo tudi njih načrtno pridelovanje. Plan pridelovanja semen smo imeli že lani. Zaradi objektivnih in subjektivnih težav in pomanjkljivosti pa ga lani nismo stoočstno izvedli. Semenska služba ni bila še dovolj organizirana. Kolikor je bila organizirana, je bila njena organizacija preveč centralistična. Ljudski odbori se tudi niso dovolj zavzemali, da bi kmetje pridelali dovolj semen za potrebe svojega področja. Pridelovanja semen niso organizirali s sodelovanjem vseh kmetov na svojem področju. Ker niso bile množice nosilce tega dela, se je pogosto dogajalo, da se je pridelovanje organiziralo trgovsko, namesto s potrebno politično pripravo, s potrebno razlago planskih nalog.

Letošnji plan pridelovanja semen je vse te pomanjkljivosti upošteval. Semenska služba je decentralizirana in bodo mogli ljudski odbori sprostiti vse svoje sposobnosti. Ni nobenih ovir, da bi pridelovanje semen ne postalo resnično množično delo.

Letos moramo plan proizvajati semen izpolniti stoočstno. Kolikor bo mogoče, si moramo prizadevati, da ga presežemo. Pridelati moramo najmanj toliko semen vseh kmetijskih rastlin, kolikor jih potrebujemo za setev letošnjo jesen in prihodnjo pomlad. Pridelati moramo dovolj semenskega žita vseh vrst, dovolj semen industrijskih, krmnih in zelenjadnih rastlin, krompirja in fižola. Ni pa važna samo količina. Pridelano semo mora biti tudi kakovostno, biti mora boljše, kakor je bilo lani.

Ljudski odbori so že prejeli pane za pridelovanje semen na svojem področju. Glede na celotno setveno površino so ti plani najnižji. Ne bo jih teko preseči, če se bo pridelovalci semen organizirali z živim stikom s pridelovalci, s sodelovanjem množičnih organizacij. K uspehu lahko veliko pripomorejo tudi kmetijske zadruge, ki morajo biti središče in združevalce vseh kmečkih množic.

Ljudski odbori pa naj se že takoj v začetku zavedajo, da bodo imeli popoln uspeh le, če bodo imeli ves čas od začetka svojega dela do njegovega zaključka popoln pregled nad stanjem. Uvedejo naj takoj dobro tedensko evidenco, ki bo zajela tako pridelovanje semen kakor sklepanje pridelovalnih pogodb, čiščenje in

razkuževanje semen itd. Stevilne lanske izkušnje nas učijo da tudi v naših prizadevanjih v kmetijstvu ne bomo uspeli brez evidence. Dobra evidenca je temelj planskega gospodarstva tudi v kmetijstvu.

Najboljša pot za zagotovitev plana pridelovanja semen je sklepanje pogodb o pridelovanju in razmnoževanju semen. Zato naj ljudski odbori tej poti posvetijo največ pažnje. Sklepajo naj pogodbe s takimi pridelovalci, ki so že vajeni pridelovati semena. Organizacijo in pobudo pa naj dajejo ljudski odbori v sodelovanju s množičnimi organizacijami. Pridelovalci, ki bodo sklenili pridelovalne pogodbe, bodo deležni številnih ugodnosti: dobili bodo boljše seme, imeli bodo prednost pri nakupu umetnih gnojil in zaščitnih sredstev, na račun pridelane semena pa bodo lahko dobili 20% vrednosti v pogodbi zavezane dobave semena kot predujem. Poleg teh splošnih ugodnosti bodo deležni posebnih ugodnosti še pridelovalci semenskega žita, korusa, prosa, ajde in pridelovalci krmnih ter zelenjadnih rastlin. Pridelovalec semenskega žita, korusa, prosa in ajde se bo oddaja pogodbenega semena vračunal v obvezno oddajo, cene pogodbenega semena bodo za 10 do 20% višje od cen nesemenskega žita, oddani presežki semena preko predpisane oddaje se bodo zamenjali za enako količino trgovskega žita. Tako bo pridelovalec, ki bo sklenil pogodbo za pridelovanje, razpopal s svobodnimi presežki in jih bo lahko oddal po vezani ceni ali pa prodal na prostem trgu. Poleg tega pa bo dobil 10 do 20 odstotno denarno nagrado ne samo za svobodne, temveč tudi za obvezne presežke. Pridelovalec semen krmnih in zelenjadnih rastlin bodo pogodbeno površine odštete od zemlje, ki bo obremenjena z obvezno oddajo. Doblili bodo izplačane 10 do 20 odstotne nagrade na temelju odkupne cene, za vsa denarno vrednost oddanih semen si bodo mogli nabaviti po vezani nizki ceni najbolj iskane industrijske predmete, poleg tega pa bodo dobili za vsak ar semenske površine še nakazilo za 10 kg otrobov ali olnjih pogac. Pridelovalci, ki bodo sklenili pogodbe za pridelovanje semenskega krompirja v pasivnih krajih si bodo mogli nabaviti na 100 kg oddanega krompirja 25 kg korusa in 15 kg otrobov. Poleg tega bodo dobili nakazila za nabavo industrijskih izdelkov po nizki vezani ceni.

Vse to so znatne ugodnosti, ki bodo ljudskimi odborom, zlasti če bodo svoje naloge izpolnjevali s političnim prepričanjem omogočile, da ne bodo imeli nepremagljivih težav pri izpolnitvi svojega plana pridelovanja semen. Pridelovalne pogodbe se bodo sklepale v prvi polovici marca, in sicer med pridelovalci in kmetijskimi

zadrgumi na krajevnih ljudskih odbori.

Zelo važno je, da že sedaj, v zadnjih dneh februarja, pripravimo vse, kar je potrebno, da se bo sklepanje pogodb potem hitro razvijalo. Se zdaj naj se na vaških množičnih sestankih razpravlja o naših nalogah na področju pridelovanja semen, o planu semenske proizvodnje in o pridelovalnih pogodbah ter ugodnostih, ki jih bodo uživali pridelovalci, ki bodo sklenili pridelovalne pogodbe. Na sestankih naj se tudi ugotovi, kateri pridelovalci v vasi so najspodobnejši, da bi prevzeli to važno nalogo. Pregleda naj se, kdo ima najboljše seme v vasi, najboljša deteljšča, najboljše semenice krmne pese, korenja, strnišne repe, zelja in drugih zelenjadnih rastlin. Ljudski odbor si naj napravi na podlagi teh ugotovitev poimenski seznam, ki mu bo nato služil pri sklepanju pogodb.

Če krajevnim odborom primanjkuje za izvedbo plana nekaterih vrst semen, bodo ta semena dobili od Semenarne preko zadruge. Semenarna je že prihranila potrebne količine semen za krajne ljudske odbore in so ljudski odbori o tem obveščeni. Zato ni izgovora, da plan ni izvedljiv, ker primanjkuje semen. Težave so edino s semenami dvoletnih kultur, ki jih Semenarna nima. Zato je najnujna naloga krajevnih ljudskih odborov, da takoj ugotovijo, koliko imajo takih semen dvoletnih kultur v svojem območju. Te semenice morajo dobiti pridelovalci, ki bodo sklenili pogodbe za pridelovanje semen. Kolikor bi jih njih število ne zadostovalo, naj si krajevnim odborom pomagajo z zamenjavo.

Prizadevanje, da ljudski odbori pravčasno sklenejo dovolj pridelovalnih pogodb za izpolnitev plana pridelovanja semen, bo ministristvo za kmetijstvo in gozdarstvo podprlo, kolikor bo mogoče. Te dni bodo obiskale vse okrajne posebne skupine njegovih zastopnikov, ki bodo z krajevnimi in krajevnimi ljudskimi odbori razpravljali o uspešni izvedbi plana pridelovanja semen. Teh posvetov naj se udeležijo tudi zastopniki množičnih organizacij v okraju in okrajnih združenih zvez ali pa krajevnih združenj. Zastopniki ministristva za kmetijstvo bodo sodelovali z ljudskimi odbori tudi kasneje in jim bodo pomagali povsod, kjer koli bi se pojavile kakšne ovire.

Če bodo sodelovali množične organizacije in če nam bo uspelo zbuditi zanimanje ljudi na vasi, bomo z dobro organizacijo in evidenco z gotovostjo lahko izpolnili plan pridelovanja semen. S tem bomo poskrbeli, da bomo mogli jeseni in prihodnjo pomlad sejati, ne da bi nam vprašanje nabave dobrih semen povzročalo skrbi.

Tožilec: Ali se to metode demokratične ne opozleje?

Obt.: Vsekakor ne. Tožilec: Kaj pa so? Obt.: To so teroristične metode. Tožilec: Da, to so teroristično-fašistične metode za množično ubijanje ljudi. To je bilo namenjeno ljudem, ki izkoriščajo svoj prosti čas za obnovo države. To je bilo namenjeno napredni mladini smso zato, da bi pripravili pot vašemu izdajalskemu vodstvu do oblasti. Kako gledate danes na to? Obt.: Priznati moram, da sem pričel o vsem tem resno razmišljati šele v zaporu. Reči tudi moram, da so imeli ti ljudje name negativen vpliv. Tožilec: Ali vidite še danes v Stefanu, Jančičevici, Zunjčevici, Tomašiču in vseh drugih narodne zastopnike in zastopnike neke demokratične ideologije ali pa kaj drugega? Obt.: Težko je govoriti o ljudeh, katerim je človek verjel in ki so nekoli za nekaj pomenili. Ti ljudje so me razočarali in iskreno moram priznati, da je bila moja pot zgorela. Nato je bil zaslisan obtoženi Beljko Djurić, ki je izjavil: Govoril sem s svojimi prijatelji o pojavih na pljučih, ki nastanejo pod vplivom fosgena. Zaužili smo se, ker dotle nikomur ni prišlo na misel, da bi se poslužili strupenih plinov v ilegalmi borbi. Ker sem bil že prej psihološko pripravljen od svojih predstopnikov na takšno zločinsko misel, smo prišli na idejo o konkretnih možnostih, da so poslušamo teh sredstev. Predsednik: Posledica česa je bila ta pehzoa? Obt.: Vsestransko ilegalmno delovanje, kateremu sem podlegel. Tožilec: In kakšne posledice naj bi imelo vse to? Obt.: Zastrupljenje, zelo težke bolezni, ki morejo povzročiti smrt. Tožilec: Kako je bilo z bacili legarja? - O tem smo govorili samo na splošno, da bi se ti bacili mogli uporabiti. - Kako ste mislili uporabiti strupeni plin? - Da bi ga na nekakšen način napeljali v dvorano, kjer so sestanki in sicer po ceveh za ventilacijo. - Za kakšen plin je šlo? - Govorili smo o fosgenu. - Kakšne bi bile posledice zastrupitve? - Posledice bi bile strahovite. Mnogo bi jih zbolelo na pljučih in bi se težko zdravili. - O čem ste še govorili? - O uporabih zažigalnih snovi. - Kako vi ocenjujete to zamisel in njene posledice? - Samo zamisel ocenjujem tako kakor vse ostalo. To je prestrašen zločin. Vsi ostali obtoženci so priznali svoje zločine. Pod vplivom mačkoveškega centra so postali hlapi tuji imperialisti, izdajalci lastnega naroda in izrodki, pripravljeni na najbolj zveriske zločine. S tem je končano zaslišanje obtoženih članov izdajalskega mačkoveškega centra v Zagrebu. Razprava se nadaljuje.

Tretji finančni tečaj v Ljubljani

Dne 16. t. m. je bila na Taboru otvoritev III. finančnega tečaja, ki ga prireja ministristvo za finance LRS. Tečaj bo trajal štiri in pol meseca ter bo dal okoli 60 novih finančnih uslužbencev, ki bodo razporejeni po naših okrajih. Koliko važnosti polaga naša oblast na finančno prakso in na vzgojo kadra v tej stroki, je razvidno iz tega, da je ta tečaj že tretji po številu in najobsežnejši. Naša finančna služba doživlja v zadnjem času pomembno preorientacijo, ki se zrcali med drugim v davčnih kampanjah. Seveda pomeni ta preokret precej velik preizkus finančnega osebja, ki je pokazalo različne pomanjkljivosti, predvsem slab odnos do aktualnih problemov. Ta napaka izvira iz tega, da so na terenu še uslužbenci starega kova, ker primanjkuje moči, ki bi reševali naloge z novih vidikov, ki bi dale naši novi finančni praksi solidne temelje na terenu. Finančni tečaj kaže, da je dovolj kadra v ljudstvu, ki je pripravljen, da se posveti novim zahtevam. Naloga vodstva teh tečajev je, da ta kader res usposobijo za odgovorno delo pri pravnem reševanju najrazličnejših problemov. Naloga finančnih uslužbencev je, da se seznanijo z novo finančno politiko in se morajo zavedati, da so voljaki svoje stroke, ki morajo dobro poznati Nov finančni uslužbenec ni več verni hlapec kapitale, temveč mora prilagoditi svoje delo potrebam ljudstva. Nov finančni uslužbenec se ne sme več izgubljati med štirimi stenami, za kupi aktov, temveč se mora povezati z ljudstvom. To je osnovna dolžnost finančnega uslužbenca novega kova, ki ga mora pripeljati do tega, da ne bo samo strokovnjak temveč tudi aktivist na terenu. V. F.

Mačkovski zarotniki so nameravali zanesti bacile kužnih boleznih na mladinsko progro in zastrupljavati ljudi na množičnih zborovanjih s strupenimi plini

Zagreb, 19. febr. V nadaljevanju sodne razprave proti članom Mačkove zločinske organizacije je bil kot četrti zaslišan obtoženi Petrovič. Za to srednjeevropski je povezal z vseučiliško organizacijo HSS, zbiral je srednjeevropske in jih zastrupljal pismeno in ustno z Mačkovo propagando, širil je laži in klevete proti narodno-osvobodilnemu gibanju, agitiral je za pripravljanje k domobranecm itd. Ko se je leta 1943 vpisal v filozofsko fakulteto, je prevzel vodstvo organizacije na fakulteti in se udeležil sestanka sredi leta 1944, na katerem je prof. Tomašič navedel pred vseučiliško organizacijo naloge v zvezi s pučem.

Obtoženi Petrovič priznava svojo krivdo, s svojimi izpovedmi pa še bolj obremenjuje voditelje zločinske organizacije. Petrovič izjavlja, da so člani te ilegalmne organizacije po osvoboditvi popisovali funkcionarje Ljudske študentske mladine.

Na vprašanje predsednika, kakaj so to delali, je odgovoril, da so morali vedeti, kdo so ti ljudje, da bi jih poklicali na odgovornost, ko bi HSS prevzela oblast.

Tožilec: Kakaj ste jih hoteli preganjati? Ali morda zato, ker so sodelovali v narodno-osvobodilnem gibanju, ker so delali za obnovo države, za izpolnitev petletnega plana in se trudijo, da bi ustvarili v naši državi tako potrebne strokovne kadre?

Obt.: Na ljudsko oblast smo gledali sovražno.

Tožilec: Kdo vas je poganjal v sovražni tabor?

Obt.: Naša centrala — Subašič in Šutej.

Petrovič priznava, da je sodeloval pri sestavljanju poročila o znanem incidentu na filozofski fakulteti in ga izročil Stefanu, ki mu ga je pa vrnil v predelavo, ker ni bil z njim zadovoljen.

Predsednik: Ali je bilo pri tej priliki govora o nekih osebnostih iz inozemstva? Obt.: Rečeno mi je bilo, da leži to na Byrnesovi in Bevinovi mizi kot »dokazno gradivo proti Jugoslaviji«.

Obtoženi Stefan je odgovoril na vprašanje predsednika, da je to rekel v šali.

Predsednik: Ali ste obtoženi Petrovič vzeli to za šalo? Obt.: Ne!

Zločinski značaj te organizacije se posebno dobro vidi iz izjave, ki jo je dal Petrovič o načrtih za trgovino z bacili, strupenimi plini in drugimi stvarmi.

Predsednik: Kakšne vrste sestanke je bil na terasi pri obtoženem Djuriću?

Obt.: Obtoženi Djurić je na nekem sestanku našega vseučiliškega odbora govoril, da imata on in Markičević daljnosežne načrte za trgovino z bacili, strupenimi plini in drugimi stvarmi.

Predsednik: Ali ste se s tem strinjali? Obt.: Bil sem navdušen.

Tožilec: Vi veste, da je imela Ljudska študentska mladina med drugim tudi nalogo mobilizirati mladino za obnovo države, za gradnjo prog itd. Ali ste smatrali, da je to za ljudstvo koristno ali ne? Obt.: Zastopali smo svojo smer, ki je bila nasprotna in sovražna.

Tožilec: Všeč vam torej ni bilo, ker so drugi na oblasti. Iz tega je razvidno, da ste bili v tej smeri brezzaščelni. Edino vaše načelo je bilo rušiti sedanjo oblast.

Taka je odujena inteligenca, če je vzgajajo reakcionarni elementi. Vpliv in delovanje take reakcije na vas je moral privedi do tega, da ste postali slugo tujih imperialistov in proti svojemu ljudstvu.

Tožilec: Govoril ste tudi o bakteriološki vojni. Ali sta bila za to navdušeni samo vi ali pa tudi vsa organizacija? Obt.: Vsa organizacija in jaz osebno.

Predsednik: Kaj ste sklenili? Obt.: Sklenjeno je bilo, da bosta delala Djurić in Markičević tudi v bodoče na tem področju.

Tožilec: Proti komu je bilo naperjeno tako delovanje? Obt.: Vsekakor proti obstoječi ureditvi.

Tožilec: Kaj naj bi pomenilo razširjanje bacila legarja? Obt.: Djurić je predlagal, da bi bilo treba zanesti okuženje na mladinsko progro, da bi se tako prestrašili študente in njihovi starši. Na ta način bi bilo mogoče preprečiti prihajanje mladine na progro.

Tožilec: Ali ste pomislili na žrtve? Obt.: O tem se nismo razgovarjali.

Tožilec: Kaj ste še govorili? Obt.: Vem, da je bilo govora o zastrupljanju ljudi s fosgenom in sicer v času, ko bi poslušalo ljudstvo govore.

Predsednik: Torej množično zastrupljanje ljudi v času, ko bi imeli voditelji govore. Tožilec: Kaj ste še nameravali? Obt.: Govorilo se je o neki strupeni raztopini, ki bi jo uporabljali proti vojaškim enotam.

ZAKAJ NI TOKA?

Ura je sedem zvečer. V dveh pisarnah se sedita dva moža za pisalno mizo. Pisarni nista v isti hiši. Ene je na ministristvu za industrijo, v njej dela pomočnik ministra. Druga je preko ceste, pri Državnih elektrarnah Slovenije.

Uradnik DES-a vrti številke na telefonu. Aparat v pomočnikovi pisarni zvoni. To je zadnje dnevno poročilo o stanju vode na Dravi, o obremenitvi električnega omrežja. Dva kratka stavka:

Vode efino upadajo. Večerna svetlobna konica je doseglja komaj še dopustno obremenitev.

To pomeni, da bodo jutri ali pozjutrišnjem časopisi in radio prinesli opomin o strogi štednji z elektriko, prepoved kuhanja in segrevanja z elektriko ob času svetlobnih konic.

RDEČI DIAGRAM

Oddelek za razdelitev električne energije. Ta oddelek je pri nes polnovalnosti, v državah z razvito elektrifikacijo pa že od nekdanj nekaj samo po sebi umevna.

VOZNI RED ELEKTARN

Voznega reda nimajo samo železnice. Tudi elektrarne imajo svoj vozni red. Elektrarne grede v pogon po atarčno določenem voznom redu — za vsak dan posebej. Ta vozni red prejema od oddelka za razdeljevanje električne energije.

Nikjer ne pojejo telefoni tako pogosto kakor v oddelku za razdeljevanje električne energije. Vsako uro sporočajo s Fale množino vode. Številke vpisujejo v poseben zvezek. Kadark voda upada, kakor te dni, kličejo vsake četrt ure; vsakiht pet minut, tudi ponoči. Od vsepovsod kličejo transformatorske postaje, kličejo okrajni in krajevni odbori, tovarne.

Vmes daje svoj znak aparat za frekvenco omrežja. Ta aparat je srčna žila, ki vsak trenutek kaže, kakko dihamo, koliko še zmoremo.

Razdeljevalec z neprimerno potrežljivostjo govori v telefon — zdaj vodstvu elektrarne, zdaj stikalcu transformatorske postaje, zdaj članu krajevnega ljudskega odbora, ki se razvema, da kmetje ne morejo rezati slame. Vmes se oglašva obupan Ljubljančan, ki so mu menda »pregoreli varovalke. Stokrat v enem samem večeru kličejo iz telefonskega

KAJ POMENI ŠTEDNJA Z ELEKTRIKO?

Gre za to, da ob času, ko Drava nima dovolj vode, lažje premagamo dve svetlobni konici. Gre za to, da ob obeh svetlobnih konicah čim manj motorjev, čim manj strojev v naši industriji preneha teči. Na Dravi, na Savi in Soči že gradimo naše velike elektrarne. Sredi letošnjega poletja bo na Mariborskem otoku stekla prva velika turbina. Dokler pa ne bodo naše nove elektrarne dograjene, dokler se zgradimo lastnih velikih jaježitev na Savi, Dravi in Soči, smo mi vsi, ki se v

su v trenutku zrasedo do največje dnevne stopnje — v večerno svetlobno konico. Ta obremenitev traja približno tri ure. Po 21. uri naglo pade na nočni minimum. Kako premagujemo vodne elektrarne svetlobne konice? Premagujemo jih z rezervno vodo, z vodo iz jaježitev. Čim večje so jaježitve, tem lažje premaguje elektrarna obremenitve. Velikanske jaježitve na Dravi imajo v Zvabeku onkraj avstrijske meje. Od tega, kdaj nastopajo v Zvabeku svetlobne konice, je v veliki meri odvisen pravčasen dokok vode do naših elektrarn. Mi šele gradimo naše bazene. Naša edina jaježitev na Dravi je bazen v Fali. Lani smo ta bazen dvignili za več kot pol metra. S povečano množino vode smo dosegli isto, kakor če bi stavili v obrat novo elektrarno. Vso noč se v tem bazenu zbira voda, ki jo elektrarna porabi, da z njo premaga jutranjo svetlobno konico.

Po osmi uri zjutraj je falski bazen prazen. Nato se znova polni do večera — do nove svetlobne konice. V Dravogradu dobimo visoko vodo šele ob 18. uri. Pet ur potuje ta voda do Fale in žal pride do nje, ko je obremenitev najmanjša.

navadnem življenju poslužujemo električne energije, dolžni, da našim inženirjem, našim elektrarnam, naši industriji olajšamo delo. Kadar bo stotisoče gospodinj, stotisoče uradnikov, stotisoče meščanov in vaščanov varčevalo z elektriko, tedaj nam svetlobne konice ne bodo delale toliko skrbi, tedaj ne bodo potrebne uredbe in ukazi, katerih prekršitev še strogo kaznuje. Kadar bodo v naših stanovanjih gorele samo tiste luči, ki so neobhodno potrebne, kadar bomo kuhali na električnih štedilnikih samo zato, ker nimamo drugih, ne pa zato, da bi si prištedili trud za kurjenje v navadnih štedilnikih, kadar bomo dela, ki jih lahko opravljamo pozno zvečer ali ponoči, kakor je n. pr. rezanje slame, opravljali v času po svetlobnih konicah, tedaj bomo s tem izpolnili veliko dolžnost do domovine, doprinesli svoj del k hitrejši izgradnji pogojev za boljše življenje. Katarina Spur

Voda travnikom koristi ali škoduje!

NAMAKAJ, če je premalo vode OSUSUJ, če je preveč vode

Obvestilo

Vse cenjene odjemalce in ostalo javnost obveščam, da bom soboslikarsko in pleskarsko obrt po svojem pokojnem možu vodila dalje po poslovodji pod dosedanjim imenom

Marn Josip

soboslikarstvo in pleskarstvo

LJUBLJANA, Wolfova ulica 12 — Telefon 30-68

Se priporočam

Marn Alezija

RADIO-APARATE

vseh vrst, rabljene, prodajamo

Trgovina radioaparatorov »Narodni radio«

ZAGREB, Prilaz Jugosl. Armije 76 (bivša Deželjeva ulica)

'NAPROZA' PETROVČE pri Celju

Išče za takojšen nastop

SPOSOBNEGA

poslovodjo

Ponudbe na gornji naslov.

OBRTNO-PRODUKTIVNA

ZADRUGA PARKETARJEV z o. j.

Ljubljana

Kolodvorska ulica 33

sprejema in izvršuje

vsa v parketarsko stroko spadajoča dela

Tovarna upognjenega pohištva — na Duplici pri Kamniku

KUPUJE

vsako množino starega časopisnega in klubnega

PAPIRJA

Papir prevzema

Lesno industrijski servis (Arbor), Ljubljana, Tyrševa cesta št. 50 in tovarna na Duplici — direktno.

Komisija za kinematografijo

poziva vse, ki hranijo filme (umetniške, kulturne, dokumentarne — zvočne ali neme — na normalnem ali ozkem traku), da pošljejo ponudbe za odkup na naslov:

KOMISIJA ZA KINEMATOGRFIJO VLADE LR SLOVENIJE

Ljubljana — Dalmatinova ulica št. 5

Direkcija živilske industrije M. L. O. Ljubljana

bo odprla v ponedeljek 23. februarja 1948 ob 16.

svojo novo prodajalno

na Gosposvetski cesti št. 7 (v bivšem Bizjakovem lokalu),

kjer bodo potrošnikom na razpolago proizvodi:

»VINOCETA«, — »ALKO«, — »PECIVO«, — »ŠUMI« in »ŽIKA«

PIONIRSKIM ORGANIZACIJAM!

Izšla je prva številka »PIONIRSKEGA LISTA«

Cena 2.— dinarja

Naročajte pri upravi: »PIONIRSKEGA LISTA«

LJUBLJANA, Miklošičeva cesta št. 16, I. nadstropje

DRŽAVNA ZALOŽBA SLOVENIJE

je izdala:

Ukmar-Cvetko-Hrovatin: ZGODOVINA GLASBE (svetovna, sovjetska in slovenska glasba). Knjiga ima 560 strani, 24 celostranskih podob in mnogo slik in notnih primerov med besedilom. — Cena 295.— din.

Karol Pahor: OČENAS Hlapca Jerneja, šesteroglasen mešan zbor. — Cena 27.— din.

Danilo Švara: SUTA KAJUHOVIH, trije mešani zbori. — Cena 32.— din.

A. Novikov: KANTATA O ZMAGI za moški zbor. — Cena 12.— din.

SLOVENSKE KLAVIRSKESKILADBE ZA MLADINO. Uredili: Z. Bračičeva in S. Hrašovec, strani 40. — Cena 48.— din.

KATALOG SLOVENSkih GLASBENIH IZDAJ. Strani 80. Cena 20.— din.

Vse te in druge glasbene izdaje dobite pri

Državni založbi Slovenije — oddelek za muzikalije

LJUBLJANA — Kongresni trg številka 19

KUPIMO kompletno GARNITURO za avtogenično varjenje

TOVARNA GLASBIL — MENGEŠ

PISALNE

IN RAČUNSKE STROJE

KUPIMO

TOVARNA GLASBIL, MENGEŠ

INVALIDSKO PODJETJE

Mehanična delavnica, kromiranje in emajliranje kovinskih predmetov.

SPREJEMA

v popravilo

motorna kolesa,

dvokolesa,

šivalne,

računske

ter pisalne stroje itd.

NOVO MESTO — Glavni trg 31.

DIREKCIJA

ODKUPNIH PODJETIJ MLO

transportni oddelek,

Ljubljana, Majstrova ulica 10

išče

ZA TAKOJŠEN NASTOP:

strojepisko,

skladiščnika za avto-

material,

več avtomehanicov,

avtoličarja,

avtotapetnika,

avtoelektričarja

in mizarja.

Kupimo zadnje amortizerje za avtomobil »OPEL KAPITEN«

KRAJEVNA PODJETJA

v Dravogradu

sprejmejo takoj

natakarja

za večji hotel

slaščičarja (ko)

frizersko pomočnico

za moški in ženski salon

upravitelja

za posestvo (kmetijo) z znanjem vseh poljskih del.

Plača po uredbi, stanovanje in hrana zagotovljena.

Ponudbe poslati na

Gospodarska podjetja Dravograd.

+

Zapustil nas je naš ljubljani mož in očka

Ivan Komidar

Pogreb dragega pokojnika bo v ponedeljek 23. februarja ob 13. uri popoldne z žal, kapele sv. Andreja, na pokopališču k Sv. Križu.

Ljubljana, 21. februarja 1948.

Zalujoči ostali

Zapustil naju je za vedno najboljši mož in zlati oče v 76. letu starosti

Marko Vogrinc

višji sodni oficijal v pokouju

Pogreb dragega pokojnika bo v ponedeljek ob 16. na pokopališču v Pobrežju.

Maribor, 20. februarja 1948.

Zalujoči: žena Marija in hči Leopoldina

Nenadoma nas je za vedno zapustila naša dobra mama

Franciška Lesjak

rojena Plahuta

Pogreb nepozabne bo v ponedeljek 23. februarja ob 15. na okoliško pokopališču v Celju. Maša zadušnica bo v torek ob 7. v farni cerkvi.

Celje, 21. februarja 1948.

Zalujoči: mož, otroci, in ostalo sorodstvo

RAZNAŠALKO

vestno in zanesljivo za Polje, Vevče in Zgornji Kašelj — sprejme

UPRAVA »Slovenskega poročevalca«

Informacije

In izvršitev vseh upravnih, gospodarskih, trgovsko-obrtnih, kreditnih, računovodskih, bilančnih, kalkulacijskih, davčnih in pritožbenih zadev vam najsolidnejše oskrbi komercialna pisarna

ZAJO LOJZE, Gledališka 7, tel. 48-14

Mlajšo tovarišico

vestno in spretno za delo pri odpremi lista — sprejme

uprava »Slovenskega poročevalca« — Ljubljana

Pisarniško moč,

mlajšo — ZA IDRILJO — sprejmeta

upravi »Slovenskega poročevalca« in

»Ljudske pravice«.

Ponudbe na:

UPRAVO »SLOVENSKEGA POROČEVALCA« — LJUBLJANA, KNAFLJEVA ULICA ŠTEVILKA 5.

»KARTONAŽNA TOVARNA«

Ljubljana, Čopova ulica št. 16

potrebuje

ZA TAKOJ ALI POZNEJE

skladiščnika,

normirca - kalkulanta,

dipl. stroj. tehnika

SPREJMAMO

večje število

uslužbencev

za ekonomsko, finančno in administrativno službo.

Sprejmemo jih s prakso, kakor tudi začetnike.

Predstaviti se osebno ali po poslani pisemne ponudbe na:

ŽELEZNIŠKO-

GRADBENO PODJETJE ŠTEVILKA 5

BOROVNICA

III. REDNI ZBOR

ZADRUŽNIKOV ČEVLJARSKE

PRODUKTIVNE ZADRUGE z o. j.

v Ljubljani

bo dne 29. februarja 1948

ob 9. uri dopoldne

v dvorani

PROSVETNEGA DOMA

V TRNOVEM,

Karunova ulica

Vsem prijateljem in znancem naznanjamo žalostno vest, da nam je kruta nezgodna usoda izrgala našo najlepšo cvetko, našega sinca, brata, vnuka in pravnuka

MARJANČKA ČESNIKA

Pogreb našega nepozabnega sinca bo v nedeljo, 22. febr. ob 15. uri iz kapelice sv. Petra na pokopališču k Sv. Križu.

Ljubljana, Senožec, Kranj, 21. februarja 1948.

Pija in Lado, starši; Andrejček, bratec; stara mama, nona in nono.

ZAHVALA

Ob smrti našega ljubljene sina in brata

LOJZETA SVETA

ki nas je zapustil v 35. letu življenja, se iskreno zahvaljujemo vsem, ki so ga pokropili, obdali s cvetjem in spremili na njegovi zadnji poti v tako lepem stevilu. Najtopleje pa se zahvaljujemo pred duhovščini za duhovno tolažbo, zdravniku g. dr. Pušenjaku, ki je z očetovsko skrbjo lajšal telesno bol našemu Lojzetu, obema oč sestrama, s. Božidarji in s. Karmeli, ki sta mu tako ljubeznivo in požrtvovalno stregli, plemeniti zaročenki Miki, ki mu je v nočeh trpljenja blazila bolečine, pevcem za ganljive žalostinke, vsem sorodnikom in znancem in vsem plemenitim vaščanom.

Dolenja vas, Cleveland, Koče, 20. februarja 1948.

Globoko zalujoči: Franciška, mati; Frenk, Janez, Stefi, Ludvik, bratje in sestra.

NAROČNIKE,

ki prejema naš list po pošti in so z naročnino v zaostanku, opozarjamo, da jim bomo nehali pošiljati list. — Zato naj vsak čimprej poravnava vso zaostalo naročnino!

UPRAVA

Poziv

Direkcija Trgovinskega servisa —

LJUBLJANA, Tyrševa cesta št. 12 (dvorišče)

POSTNI PREDAL: 211

poziva vsa podjetja, pooblaščen v zvezi z uredbo vlade FLR Jugoslavije o vezanih cenah za nakup in prodajo kovinskega (metalnega) blaga po višjih in nižjih enotnih cenah, da svoja pisemna naročila na vse kovinsko blago, navedeno v omenjeni uredbi, pošljejo na gornji naslov.

Po nižjih enotnih cenah za vezano prodajo smejo naročiti: Okrajne poslovne zveze;

po višjih enotnih cenah za prosto prodajo pa naročajo lahko podjetja državnega sektorja.

Naročila je poslati takoj, njih izvršitev pa sledi po pismenem ali telefonskem obvestilu skladišča.

Obvestilo

S 1. januarjem 1948 sta po odločbi ministrstva za industrijo in rudarstvo LR Hrvatske nehali samostojno poslovati podjetji:

„Plemenika“,

vinarstvo in proizvodnja žganih pijač — in

„Zagrebačka tvornica likera“

Istega dne sta se ti tovarni združili in poslujeta pod naslovom:

„Tvornica likera i vinarstvo“

Sedež novega podjetja je v ZAGREBU, Vlaška ulica številka 116

TELEFONI ŠTEV. 33-651, 33-652 IN 35-218

TVORNICI LIKERA I VINARSTVO

Republiška poslovna zveza nabavno-prodajnega združništva — Ljubljana

poziva vse kmetijske nabavno-prodajne zadruge, okrajne poslovne zveze, okrajne magazine, mestne magazine, prodajalne in delavsko-nameščenske potrošniške zadruge, da v smislu odredbe vlade FLRJ št. IV-1187 z dne 10. februarja 1948 o puščanju industrijskih proizvodov v prosto prodajo po višjih enotnih cenah in odredbe ministra za trgovino in prekrbo FLRJ št. IV-1301 o proizvodih, ki se prodajajo po nižjih enotnih cenah, pošljejo pisemna naročila za gradbeni les na naslov:

REPUBLIŠKA POSLOVNA ZVEZA NABAVNO PRODAJ. ZADRUŽNIŠTVA,

Direkcija za gozdno gospodarstvo — Ljubljana, Gajeva ulica številka 9;

pisemna naročila za strešno lepenko na naslov:

REPUBLIŠKA POSLOVNA ZVEZA NABAVNO PRODAJ. ZADRUŽNIŠTVA,

Direkcija za zadružno trgovino — Ljubljana, Tyrševa cesta številka 29

VSA NAROČILA MORAJO BITI POSLANA V TREH IZVODIH!

POZIV

Glavna direkcija Zvezne tekstilne industrije — Beograd

poziva vsa podjetja, pooblaščen v zvezi z uredbo vlade FLR Jugoslavije o vezanih cenah za nakup in prodajo tekstilnega blaga po višjih in nižjih enotnih cenah, da svoja naročila na vse tekstilno blago, navedeno v omenjeni uredbi, pošljejo pisemno najbližjemu skladišču

Naročila sprejemajo:

Skladišče Zvezne tekstilne industrije,

BEOGRAD, Ulica 7. julija št. 39

ZAGREB, Boškovičeva št. 31

LJUBLJANA, Tyrševa št. 28

NOVI SAD, Suvoborska št. 26

SARAJEVO, Jelića št. 2

SKOPLJE, Ulica 106 a št. 6

PRIŠTINA

KOTOR, škafjari št. 183

OSIJEK, Cesarčeva št. 18

Po nižjih enotnih cenah za vezano prodajo smejo naročiti ta-le podjetja:

1. Kmetijske nabavno-prodajne zadruge.

2. Prodajne Okrajne poslovne zveze.

Po višjih enotnih cenah za prosto prodajo naročajo tekstilno blago lahko podjetja državnega sektorja in Delavsko-nameščenske zadruge.

Naročila se sprejemajo takoj, njih izvršitev pa sledi po pismenem ali telefonskem obvestilu skladišča.

